

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAVOIY DAVLAT UNIVERSITETI

"MAKTABGACHA TA'LIMNING KELAJAK MODELI: TADQIQOTLAR, LOYIHALAR VA AMALIY ISHLAR"

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI TO'PLAMI
2025-YIL 2-MAY, NAVOIY

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ КОНФЕРЕНЦИИ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

"МОДЕЛЬ БУДУЩЕГО ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ИССЛЕДОВАНИЯ, ПРОЕКТЫ И ПРАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ"

2 МАЯ 2025 ГОДА НАВОИ

COLLECTION OF MATERIALS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE ON THE TOPIC
**"THE FUTURE MODEL OF PRESCHOOL
EDUCATION: RESEARCH, PROJECTS
AND PRACTICAL WORKS"**

MAY 2, 2025 NAVOI

O‘ZBEKISTON RESPUBUKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRUGI
NAVOIY DAVLAT UNIVERSITETI

**“MAKTABGACHA TA’LIMNING KELAJAK MODELI:
TADQIQOTLAR, LOYIHALAR VA AMALIY ISHLAR”**

**MAVZUSIDAGI ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI**

**“THE FUTURE MODEL OF PRESCHOOL EDUCATION:
RESEARCH, PROJECTS, AND PRACTICAL WORKS»**

**MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE**

**“МОДЕЛЬ БУДУЩЕГО ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ:
ИССЛЕДОВАНИЯ, ПРОЕКТЫ И ПРАКТИЧЕСКИЕ
РАБОТЫ”**

**МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

II

Navoiy shahri
02. 05. 2025

“Maktabgacha ta’limning kelajak modeli: tadqiqotlar, loyihalar va amaliy ishlar” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. 2-qism – Navoiy, 2025. – 506 b.

Ushbu to‘plam O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 27 – dekabrda “2025-yilda o‘tkazilishi rejalashtirilgan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 490- sonli buyrug‘iga asosan Navoiy davlat universiteti Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan 2025-yil 2-may kuni o‘tkazilgan **“Maktabgacha ta’limning kelajak modeli: tadqiqotlar, loyihalar va amaliy ishlar”** mavzuidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallaridan tashkil topgan.

To‘plam materiallaridan mutaxassislar, olimlar, pedagoglar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar, magistrantlar va talabalar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrirlar:	
M.Kalonov – R.Davlatova –	iqtisodiyot fanlari doktori, professor. filologiya fanlari doktori, v.b.professor.
Taqrizchilar:	
D.Lutfullayeva – S.Sayitov –	O‘zbekiston Fanlar akademiyasi professori, filologiya fanlari doktori.Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi

Maqolalarni to‘plovchi va nashrga tayyorlovchilar:	
G.P.Ermatova –	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan v.b.dotsenti, psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
N.K.Musayeva –	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
N.G‘.Meliyeva	Navoiy davlat universiteti Maktabgacha ta’lim kafedrasidan o‘qituvchisi.

Texnik muharrir:	
S.S. Otamurodova	

Navoiy davlat universiteti Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti Kengashining 2025-yil 22-apreldagi 9-sonli qaroriga asosan nashrga tavsiya etildi. Ma’ruzalarda foydalanilgan misol, ko‘chirma va ma’lumotlar aniqligi uchun mualliflar mas’uldirlar.

MAKTABGACHA TA'LIM TAYYORLOV GURUHI BOLALARINI INNOVATSION IJODKORLIK FAOLIYATIGA YO'NALTIRISHNI SHAKLLANTIRISH MAZMUNI

O'zbekiston. Raxmatova Gulobod Tuyboy qizi

*O'zbekiston NavDU Maktabgacha ta'lim
kafedrası o'qituvchisi*

Annotatsiya: ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tayyorlov guruhi bolalarini innovatsion ijodkorlik faoliyatiga yo'naltirishni shakllantirish mazmuni haqida bayon qilingan. Bu qobiliyat insonga nafaqat hayoti davomida qo'l kelishi va undan foydalanishi mumkin, balki uning ko'rinishini o'zgartirishi ham mumkin. Bolalar ijodiyoti va uning o'ziga xos tomonlarini tushunish pedagoglardan ko'pgina bilimlarga ega bo'lishni talab etadi.

Kalit so'zlar: ijodkorlik, san'at, pedagog, faoliyat, ma'naviy, innovatsiya, tasviriy faoliyat, qobiliyat.

Аннотация: В статье раскрывается содержание формирования направленности детей подготовительной группы дошкольного образования на инновационную творческую деятельность. Эта способность может не только пригодиться и пригодиться человеку на протяжении всей его жизни, но и изменить его внешность. Понимание детского творчества и его уникальных аспектов требует от педагогов обширных знаний.

Ключевые слова: творчество, искусство, педагог, деятельность, духовный, новаторство, изобразительная деятельность, способность.

Abstract: this article describes the content of the formation of the orientation of children of the preparatory group of preschool education to innovative creative activity. This ability can not only be useful to a person throughout his life and can be used, but also change its appearance. Understanding children's creativity and its specific aspects requires teachers to have a lot of knowledge.

Keywords: creativity, art, teacher, activity, spiritual, innovation, visual activity, ability.

Shaxsda faoliyat ehtiyoji faoliyatda yangi ilgari maqsad qilib qo'yilmagan, hal etuvchi vosita bo'lib hisoblanmagan intilishdir. Ijodkorlik- sifat jihatdan yangi, moddiy va ma'naviy boyliklar yaratuvchi inson faoliyati jarayoni. Ijodkorlik o'zida insonning mehnatda namoyon bo'lgan qobiliyatini ifodalaydi. Obyektiv olam qonuniyatlarini bilish asosida xilma-xil ijtimoiy ehtiyojlarini qanoatlantiradigan yangi haqiqatni yaratadiganday mehnat ijod bo'lishi mumkin. Ijod turlari bunyodkorlik faoliyati bilan belgilanadi: ixtirochi, tashkilotchi, mehnati ilmiy va badiiy mehnat va boshqalar. Bugungi kunda ilmiy, uslubiy adabiyotlarda «ijod», «ijodkorlik» kabi atamalarni uchratib qolmoqdamiz. Bu atamalarning adabiyotlar sahifalarida paydo bo'lganligi bejiz emas. «Ijod» so'zining lug'aviy ma'nosi: «yaratish», «yangilikni kashf etish» so'zlariga monand keladi.

Ijodkorlik - faoliyatning turli holatlarida paydo bo'ladi. Qiziqish ilhom, intilish va boshqalar ijodkorlikning inson ongida eng oliy tarzda paydo bo'lishidan, namoyon bo'lishigacha jarayonini o'z ichiga oladi. Ijodiy faoliyat uchun imkoniyatlar ijtimoiy munosabatlarga bog'liq. Bugungi kunda mustaqillik tufayli amalga oshirilayotgan ta'lim islohotlari o'z ishiga ijodiy yondashuvchi, fan, texnika, san'at, ishlab chiqarishning jadal rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadigan yuksak malakali kadrlar tayyorlashga bog'liq. Shunga ko'ra, jamiyat taraqqiyoti talabalaridan kelib chiqqan holda har bir o'quvchini ijodkorlik ruhida tarbiyalash muhim va zarurdir.

Psixolog olim N.D.Levitov ijodiy faoliyatni quyidagi mezonlar asosida vujudga kelishini isbotladi: -tafakkurning mustaqilligi; - o'quv materialining o'zlashtirilishi, tezligi va mustahkamligi. Pedagogikaning asosiy vazifalaridan biri barcha bolalarning ijodiy faoliyati har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydigan shart-sharoitlar yaratishdan iborat. Shu bilan bir qatorda muayyan sohalarida chuqur qiziqishlarini, intilishi va qobiliyatini namoyon qilayotgan bolalarni aniqlash, ularga bundan keyingi rivojlanishi uchun barcha imkoniyatlarni yaratib berish lozim. Buning uchun esa: kichik maktab yoshidagi bolalarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishga doir shart-sharoitlar yaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu borada:

-Bolalar ijodiy faoliyatini rivojlantirishga doir innovatsion faoliyatga tayyorlash;

-Tarbiyachi va bolalar munosabatida hamkorlik faoliyatini vujudga keltirish. Ijodiy faoliyatni rivojlantirishda bilishga doir innovatsion texnologiyalardan foydalanish;

-Hozirgi davrda bolalarning biror- bir haqiqatni mustaqil izlashi va kashf etishi bilan bog'liq bo'lgan evristik va muammoli ta'lim o'quv-biluv jarayoniga faol kirib kelmoqda. V. Karimova o'z tadqiqotlarida ilmiy faoliyatni ushbu uch turi amalga oshirilganda shaxsning unga mos bo'lgan sifatleri :

1) Bolalar tomonidan tashqi olamni kuzatish jarayonida zarur bo'ladigan sifatleri;

2) Bolalar uchun faoliyatning ijodiy mahsulini yaratish sharoitlarini ta'minlovchi ijodiy faoliyat sifatleri;

3) Bolalar bilish faoliyatini tashkil etganda uning oldingi ikki holatda- bilish va ijod holatida ko'rinadigan sifatleri namoyon bo'lishini ko'rsatib o'tadi.

Quyida sanab o'tiladigan sifatlar ijodiy izlanishli ta'lim turini rejalashtirish, tashkil etish va samaradorligini nazorat qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Ijodiy faoliyatga o'rgatish fanining asosiy maqsadi maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar ijodiga rahbarlik qilish uchun amaliy bilim va ko'nikmalar berish.

Ijodiy faoliyatga o'rgatish vazifasi:

- MTTda bolalarni qo'l mexnatiga badiiy mexnatga qiziqishlarini uyg'otish, mehnat orqali hosil bo'lgan ko'nikma va malakalarini shakllantirish;

- maktabgacha yeshdagi bolalarda mehnatga nisbatan muhabbatni tarbiyalash va kasbga yo'naltirish;

- bolalarda ijodiy ko'rgazmalar, o'yinlar uchun atributlar yasashga xohishlarini uyg'otish;

- qog'oz, karton kabi materiallarning xususiyatlari bilan tanishtirish;

- mehnat qilish madaniyati malaka va ko'nikmalarini tarbiyalash;

- buyumlarni tayyorlash jarayonini rejalashtirish, tayyorlash texnologiyasini o'rgatish, mahsulotni tejash, buyumlari qoralamasining eskizini va suratini chizishga ish joylarini tartibli saqlashga o'rgatish;

- bolalarni buyumlar yasash jarayonida oddiy asboblardan foydalanishga o'rgatish hamda badiiy didlarini shakllantirishga, vaqtni tejay olishga, maqsadga muvofiq ishlashga odatlantirishdir.

Ijodiy qobiliyat insonni hayvondan farqlab turadigan bir xususiyatdir. Bu qobiliyat insonga nafaqat hayoti davomida qo'l kelishi va undan foydalanishi mumkin, balki uning ko'rinishini o'zgartirishi ham mumkin. Bolalar ijodiyoti va uning o'ziga xos tomonlarini tushunish pedagoglardan ko'pgina bilimlarga ega bo'lishni talab etadi. Pedagog san'atda bu faoliyat qanday xarakterga ega, rassom badiiy obrazni yaratishi uchun qanday vositalardan foydalanayapti, uning ijodiy faoliyatining bosqichlari qanday degan savollarga javob bera olishi kerak. Bolalar atrof-olam bilan tanisha borish jarayonida ularni o'z faoliyatlarida ya'ni o'yinlarida, chizgan rasmlarida, loy ishlarida, hikoyalarda va hokazolarda aks ettiradilar. Bolalar tasviriy faoliyatda atrof-olamdan olgan tassurotlarini, tasavvurlaridagi timsollarni turli-tuman materiallardan va aniq shakllar yordamida tasvirlashga harakat qiladilar. Bolalar ijodiyotida ijodiy faoliyatning boshlang'ich bosqichida o'ziga xos xarakter xususiyatlari mavjud. Bularga avval o'zlashtirilgan ish usullarini yangicha mazmunda qo'llashda, oldinda turgan vazifalarni yangi usullar orqali yechishni, o'z his-tuyg'ularini turli vositalar yordamida ifoda etishlarida faol va mustaqil ishtirok etishlari kiradi.

Atrof-olamni bolalar tasviriy faoliyatida tushunish ijodiy ko'rinishlar bilan bog'liq emas, balki bola ishlayotgan, ko'rsatayotgan materialning tarkibini aniqlash orqali namoyon bo'ladi. Masalan: qalam va bo'yoqlar qog'ozda iz qoldiradilar, loy yumshoq undan narsalar yasash mumkin. Keyinchalik tasviriy faoliyat va izlanishlarni rivojlantirish uchun bu bosqich kichik ahamiyat kasb etadi, chunki bola bunda tasavvurlaridagi timsolni yaratish uchun yordam beradigan material bilan tanishadi. Qalamdan qoladigan iz nimanidir ifodalashini tushunadigan bola o'z xohishi va kattalarning taklifiga ko'ra qandaydir predmetni tasvirlashga harakat qilsa, unda bolaning faoliyati tasviriy xarakter tusini olgan bo'ladi. Bolada fikr, maqsad bo'lib, ularni namoyon etishga harakat qiladi. Shu tariqa ijodiy jarayonning birinchi bosqichi fikrning paydo bo'lishibola faoliyatida ham hosil bo'ladi. Rassomda fikrning paydo bo'lishi bilan odatda mazmunini va bajarish vositalarini o'ylab boradi, ish uchun odatda uzoq vaqt kerak bo'ladi, bolada esa ko'pincha bu

bosqichning hosil bo'lishi kuzatilmaydi. Bola qanchalik kichik bo'lsa, u shunchalik o'ylagan narsasini tez tasvirlashga harakat qiladi. U hali o'z ishining natijasini va uni bajarish yo'lini oldindan ko'ra olmaydi. Avvaldan o'ylab ko'rish va ishni rejalashtirish tasvirlash jarayoni bilan birgalikda amalga oshiriladi. Shuning uchun ham bolalar ijodiyotida faoliyatlar jarayonida ish mazmunini o'zgartirish hollari tez-tez uchrab turadi. Bola tasvirlayotgan rasmdagi timsollarga umuman taalluqli bo'lmagan detallarni kiritishi mumkin. Bolalarning tasviriy ijodiyotining o'ziga xos tomonlarini o'rganish uchun pedagogika tarixida bir qator pedagogik va psixologik tadqiqot ishlari olib borilgan. Bolalarda ijodiy qobiliyatlarning rivojlanishida tasviriy faoliyat turkumiga kiruvchi mashg'ulotlarning o'zni beqiyos ekanligini e'tirof etgan holda bunday mashg'ulotlar ularda tasviriy savodxonlik elementlarini shakllantirilishiga ham tamal toshini qo'yishi shubhasizir. Bolalar rasm, appalikatsiya, loy ishi, qirqib yelimlash mashg'ulotlari davomida nafaqat biror ish bilan ma'lum muddat band bo'ladilar, balki yuqorida aytib o'tganlarimizga qo'shimcha ravishda ularda quyidagilar rivojlanadi va shakllanadi:

- tasviriy san'at sohasiga doir qobiliyatlari aniqlanadi va shakllantiriladi;
- qalam, mo'yqalamni ushlash, loy, plastilin bilan ishlash, qaychida ayrim narsalarni qirqib yelimlash orqali mayda qo'l mushaklari rivojlanadi;
- bola yozuv texnikasini egallashga tayyorlanadi;
- bola tasviriy faoliyat mashg'ulotlari orqali diqqatini bir joyga taqsimlay olishni va ishini oxiriga qadar bajarishni, o'tira olishni o'rganadi;
- tabiatni, atrof-olamni kuzatishni, uni asrab-avaylashni ardoqlashni, unga nisbatan to'g'ri munosabatda bo'lishni o'rganadi;
- jamoa bo'lib mehnat qilish, ishni rejalashtira olish, o'rtoqlarini eshita olish va o'zaro fikr-mulohazalarni inobatga olgan holda ishlash malakalari shakllanadi;
- xalqimizning boy madaniy-ma'naviy merosi haqida tushuncha va tasavvurga ega bo'ladi va ularni o'z ishlarida ifodalashga o'rganadi. Ijodkorlik qobiliyati insonning tabiiy va ijtimoiy dunyoni voqelikning obyektiv qonunlari asosida o'z maqsadi va ehtiyojlariga muvofiq o'zgartiradigan faoliyatidir. Ijod mahsuli bu inson ongining faol mahsulidir. "Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi"ning asosiy mazmunida bolalarning individual xususiyatlari va iste'dodini rivojlantirish vazifasi belgilab berilgan. Xozirgi tadqiqotlar maktabgacha yoshdagi bolalar rasm chizish, loy va plastilin o'yinchoqlar yasashda ijodiy faoliyat ko'rsata olishini isbotladi. Albatta, bolalar ijodkorligi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, kattalar ijodkorligi mezonlariga javob bera olmaydi. Ta'lim jarayonida, ertaklar eshitish, har xil rasmlarni ko'rish tufayli bola o'yinchoq yasashdan oddin o'zi bevosita idrok etgan predmetlar doirasiga kirmaydigan narsalarni asta — sekin tasavvur qila boshlaydi. Bolada avval kattalarning og'zaki ta'siri bilan ixtiyoriy tasavvur obrazlari hosil bo'lib, keyinchalik ular bolaning mustaqil fikrlashidan vujudga kelishi mumkin. Bolalar badiiy ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish yo'llarini o'rgatganda, bolalarga berilgan topshiriqlarni 3 bosqichda murakkablashtirib borishimiz mumkin. Birinchi bosqichda bolalarga ulardan ijodiy faoliyatda dastlabki yo'nalishni talab qiladigan topshiriqlar beriladi: Tarbiyachining (o'zing yasa, bir narsa o'yla, qidirib top, o'zgartir kabi) ko'rsatmalari bo'yicha bolalar pedagog bilan birga ishlab, ijodkorlik elementlarini namoyon etadilar. Ikkinchi bosqichda bolalarni aniq maqsadga muvofiq ishlashga va izlanishga da'vat etuvchi topshiriqlar beriladi. Bola tarbiyachi bilan birga ishlab, o'zlashtirgan ko'nikmalarni kombinatsiyalash va o'zgartirish mumkinligini tushuna boshlaydi. Nihoyat, uchinchi bosqich — bolani turli faoliyatda fikrlash bo'yicha mustaqil harakat qilishga, o'z ishlarini rejalashtirishga, tasvirlash vositalarini tanlashga o'rgatadigan topshiriqlardan iboratdir. Tarbiyachi bolalarga topshiriqni emotsional tarzda tushuntiradi. Tarbiyachining izohi bolalarni qiziqtirishi, buning uchun tarbiyachi goho o'yin elementlaridan, o'yin harakatlaridan foydalanishi mumkin. Bolalar ko'z o'ngida qo'g'irchoqlar paydo bo'ladi. Ular birgalikda tomosha qo'yishni so'raydilar. Bunday ertak personajlarning kutilmaganda paydo bo'lishi bolalarni suyuntirib yuboradi. O'yinchoqlarning harakatlarini ko'rib, bolalar sevinib ketadilar, tarbiyachi ularga qarab murojaat qilayotganidan mamnun bo'ladi. Agar tarbiyachi mashg'ulotda o'yin usulini qo'llayotgan bo'lsa, u mashg'ulot davomida o'iinda qatnashadigan personaj to'g'risida oldindan o'ylab qo'yadi. Masalan, qo'g'irchoq mana shunday personaj rolini bajarib, bolalar qanday

ishlayotganligi bilan, topshiriqni kim qanday bajarayotganligi bilan qiziqib ko'rishi mumkin. Keyin u bolalarning hatti — harakatlarini ma'qulaydi, ijodiy ishlashga qiynalayotgan bolalarga yordam beradi va boshqa shunga o'xshagan ishlarni bajaradi.

Mashg'ulotda har doim ham bir xildagi o'yin harakatlaridan foydalanmaymiz, har bir mashg'ulot oldidan bolalarning ruhini ko'taradigan, kayfiyatini yaxshilaydigan tadbirlar tashkil qilamiz. Buning uchun bolalarga she'r o'qib berishimiz, qo'shiq aytib berishimiz, topshiriqlar bo'yicha topishmoqlar aytib, kichkintoylarni qiziqtirishimiz lozim. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijodiy faoliyatda bolalar asosan amaliy ish bajaradilar, san'at asarlarini bilan rasmga qarab hikoya qilish; maktabda esa tasviriy san'atning turlari rang tasvir, grafik, haykaltaroshlik va dekorativ san'at asarlari bilan yanada chuqurroq tanishadilar. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tasviriy faoliyat mashg'ulotlari xilma-xildir: rasm chizish, loy, applikatsiya, qurish-yasash mashg'ulotlari hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotida keltirilgan mashg'ulotlarning hammasiga katta ahamiyat beriladi. Boshlang'ich sinflarda ta'lim-tarbiya masalalarining muvaffaqiyatli hal etilishi, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida olib boriladigan tasvirlash faoliyati mashg'ulotlari bilan uzviy ravishda olib boriladi. Ijodiy faoliyat bolalarni axloqiy tarbiyalaydi.

Xulosa qilib aytganda bolalar ishlarida o'z hayotida, jamiyatda bo'layotgan voqea-hodisalarni aks ettiradilar, ulardan mamnun bo'ladilar, hayajonlanadilar. Tasviriy faoliyat jarayonida bolalarda irodaning sifatleri-boshlagan ishini oxiriga etkazish, oldiga maqsad qo'yib, o'shani bajarishga tomon intilish, qiyinchiliklarni yengish, o'rtoqlariga yordamlashish kabi xususiyatlar tarbiyalanadi. Jamoa ishini yaratish jarayonida bolalarga bir-biriga yordam, kelishib ishlash kabi sifatleri; ishni baholash jarayonida, ularda o'rtoqlarining ishga nisbatan real munosabatda bo'lish, to'g'ri baholash, o'z ishidan va o'rtoqlarining ishidan xursand bo'lish kabi axloqiy sifatlar shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni 2020.09.23.
2. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi takomillashtirilgan 2-nashr 2022.02.04.
3. B.R.Djurayeva, H.M.Tojiboyeva, G.M.Nazirova. "Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning zamonaviy tendensiyalari". Uslubiy qo'llanma. T: 2015
4. N.N.Djamilova. "Maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish metodikasi" o'quv qo'llanma T.: 2018.
5. M.B.Kubayeva, Sh.T.Qarshiyeva, G.T.Raxmatova " Tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi" o'quv qo'llanma T.: Boknomy print-2025.
6. Suyumov, J., Madaliyeva, G., & Xakimova, K. (2021). IMITATION MODELING TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATIONAL PROCESS. Теория и практика современной науки, (5), 18-21.

HARAKATLI O'YINLARNING MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR HAYOTIDA TUTGAN O'RNI

O'zbekiston.L.N. Shaxriddinova

***Ilmiy rahbar: Navoiy davlat Universiteti, San'at va sport fakulteti,
"Spot faoliyati turlari" kafedrası PhD. dotsent.***

N.N. Maxmudova

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada harakatli o'yinlarning bolalar hayotidagi ahamiyati yoritilgan. Unda o'yinlar bolaning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishidagi o'rne, shuningdek, ularning sog'lom turmush tarzini shakllantirishdagi roli tahlil qilinadi. Bolalar harakatli o'yinlar orqali muvozanatni saqlash, chaqqonlik, diqqat va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishlari haqida fikrlar yoritilgan. Shuningdek, maqolada ota-onalar va pedagoglarning bu jarayondagi vazifalari ham ko'rsatib o'tilgan. Mazkur maqola maktabgacha va maktab yoshidagi bolalar bilan ishlovchi mutaxassislar uchun foydali metodik manba bo'la oladi.

Аннотация. В этой статье подчеркивается важность активной игры в жизни детей. Анализируется роль игр в физическом, психическом и социальном развитии ребенка, а также

<i>U.Avazxonova</i> Bolalarni maktabga tayyorlashda ota-onalarning o‘rni.....	122
<i>G.P. Ermatova, D.Jumanazarova</i> Individual yondoshish-shaxsga yo‘naltirilgan ta‘limning asosidir.....	123
<i>S.U.Xoliqova</i> Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida o‘yinlar orqali ta‘lim-tarbiya berish.....	126
<i>Ш.С.Умарова</i> Обеспечение готовности детей дошкольного возраста к школьному обучению.....	129
<i>H.Mirzayeva</i> Bolalarni maktab ta‘limiga rivojlanganlik darajasi ko‘rsatkichlarini inobatga olish ta‘lim sifatining muhim omilidir.....	133
<i>Л.Ж.Жуманазарова</i> Управление эмоциональным состоянием воспитателя.....	135
<i>M.Sh.Yorqulova</i> Oilada yoshlarni iqtisodiy tarbiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	138
<i>G.P.Ermato va, N.Sharopova</i> Bolalarni maktab ta‘limiga tayyorlashning psixologik xususiyatlari.....	140
<i>D.M.Yuldosheva</i> Maktabgacha ta‘limda steam faoliyatida robototexnika asoslari.....	142
<i>N.N.Xusenova</i> O‘rta guruh bolalarining boshlang‘ich matematik tasavvurlarini shakllantirish texnologiyalari.....	147
<i>G.P.Ermato va, S.B.Boyoqulova</i> Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar jamoasida shaxslararo munosabatlarni o‘rganish metodikasi.....	150
<i>Sh.E.Xudoyberdiyeva</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini o‘stirishda amaliy-metodik ishlari.....	154
<i>D.Q.Ulug‘berdiyeva, N.N. Xoliqulova</i> Bolalarda son va raqam tushunchasi rivojlanishining mazmuni va usullari.....	156
<i>D.Q.Ulug‘berdiyeva, L.G‘.Toshmamatova</i> Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodkorligini takomillashtirish.....	159
<i>G.N.Xasanboyeva</i> Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida alohida ta‘limga ehtiyoji bo‘lgan bolalar bilan olib boriladigan korreksion ishlar.....	161
<i>D.N. Xudoyarova, D.Sh.Valiqulova</i> The importance of teaching and learning foreign languages in preschool education.....	164
<i>D.I.Haydarova, N.M. Esirgapova</i> Bolalarning qobiliyatini ,tafakkurini rivojlantirishda didaktik o‘yinlarning ahamiyati.....	166
<i>D.Y.Xodjayeva</i> Maktabgacha ta‘lim muassasalaridan oliy ta‘limgacha tizimli o‘quv dasturida madaniy xususiyatlarining o‘zaro bog‘liqligi va ahamiyati.....	168
<i>Sh.A.Usmonova</i> Badiiy adabiyot vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma‘naviyatini shakllantirish.....	170
<i>N.X.Hakimova</i> Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida nutq o‘stirish mashg‘ulotlarini tashkil etish xususida.....	172
<i>N.S.Suvanova, G.S.Normurodova</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta‘lim - tarbiya berishda tarbiyachi va ota - ona hamkorligi.....	174
<i>D.B.Sultanova</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanishida gimnastika mashg‘ulotlarining ahamiyati.....	176
<i>D.Sh.Sohibova</i> Maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatini shakllantirishning muammo va yechimlari.....	178
<i>N.Q.Shoimova</i> Tarixiy obidalar bilan tanishtirish jarayonida tarbiyalanuvchilarda milliy g‘ururni shakllantirish.....	181
<i>G.T.Raxmatova</i> Maktabgacha ta‘lim tayyorlov guruhi bolalarini innovatsion ijodkorlik faoliyatiga yo‘naltirishni shakllantirish mazmuni.....	184
<i>L.N. Shaxriddinova, N.N. Maxmudova</i> Harakatli o‘yinlarning maktabgacha yoshdagi bolalar hayotida tutgan o‘rni.....	187
<i>D.Sayemova</i> Ta‘lim jarayonida bolalarni tarbiyalash tizimi.....	190